

Criticism of liberal feminism comes from various perspectives:

Radical Feminism:

1. Liberal feminism focuses on individual rights, neglecting systemic patriarchal structures.
2. Overemphasis on equality with men, rather than challenging masculine norms.
3. Ignores intersectionality and experiences of marginalized women.

Socialist/Marxist Feminism:

1. Liberal feminism neglects class struggle and economic inequality.
2. Fails to address exploitation of women in capitalist systems.
3. Focuses on individual success rather than collective empowerment.

Postcolonial/Third-World Feminism:

1. Liberal feminism imposes Western values on non-Western cultures.
2. Ignores colonialism's impact on women's experiences.
3. Fails to address global economic inequalities.

Intersectional Feminism:

1. Liberal feminism overlooks intersecting oppressions (race, class, sexuality).
2. Fails to prioritize experiences of marginalized women.
3. Neglects structural barriers to equality.

Critique from Women of Color:

1. Liberal feminism centers white, middle-class women's experiences.
2. Ignores systemic racism and police brutality.
3. Fails to address reproductive justice and healthcare disparities.

__Queer and Trans_ Critique:_*

1. Liberal feminism neglects LGBTQ+ issues.
2. Fails to challenge heteronormativity and cisnormativity.
3. Ignores intersectionality with gender identity.

Ecofeminist Critique:

1. Liberal feminism ignores environmental degradation's impact on women.
2. Fails to address ecological consequences of capitalist patriarchy.
3. Neglects indigenous women's experiences.

Other Criticisms:

1. Liberal feminism's focus on legal reforms neglects cultural change.
2. Overemphasis on individual empowerment neglects collective action.
3. Failure to address ableism and disability rights.

উদাৰ নাৰীবাদৰ সমালোচনা বিভিন্ন দৃষ্টিকোণৰ পৰা আহিছে:

উগ্ৰ নাৰীবাদ:

- ১/ উদাৰ নাৰীবাদে ব্যক্তিগত অধিকাৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে, ব্যৱস্থাগত পিতৃতান্ত্ৰিক গাঁথনিক অৱহেলা কৰে।
- ২/ পুৰুষৰ নীতি-নিয়মক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱাতকৈ পুৰুষৰ সৈতে সমতাৰ ওপৰত অতিমাত্ৰা গুৰুত্ব দিয়া।
- ৩/ প্ৰান্তীয় মহিলাৰ আন্তঃবিভাজন আৰু অভিজ্ঞতাক আওকাণ কৰে।

সমাজবাদী/মাৰ্ক্সবাদী নাৰীবাদ:

- ১/ উদাৰ নাৰীবাদে শ্ৰেণী সংগ্ৰাম আৰু অৰ্থনৈতিক বৈষম্যক অৱহেলা কৰে।
- ২/ পুঁজিবাদী ব্যৱস্থাত নাৰীৰ শোষণৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাত ব্যৰ্থ হয়।
- ৩/ সামূহিক সবলীকৰণতকৈ ব্যক্তিগত সফলতাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

উত্তৰ-ঔপনিৱেশিক/তৃতীয় বিশ্বৰ নাৰীবাদ:

- ১/ উদাৰ নাৰীবাদে অ-পশ্চিমীয়া সংস্কৃতিৰ ওপৰত পাশ্চাত্য মূল্যবোধ জাপি দিয়ে।
- ২) নাৰীৰ অভিজ্ঞতাত ঔপনিৱেশিকতাবাদৰ প্ৰভাৱক আওকাণ কৰে।
- ৩/ বিশ্ব অৰ্থনৈতিক বৈষম্য দূৰ কৰাত ব্যৰ্থ হয়।

আন্তঃখণ্ড নাৰীবাদ:

- ১/ উদাৰ নাৰীবাদে ছেদ কৰা অত্যাচাৰ (জাতি, শ্ৰেণী, যৌনতা)ক উপেক্ষা কৰে।
- ২/ প্ৰান্তীয় মহিলাৰ অভিজ্ঞতাক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়াত ব্যৰ্থ হয়।
- ৩/ সমতাৰ গাঁথনিগত বাধাক অৱহেলা কৰে।

ৰঙৰ মহিলাৰ পৰা সমালোচনা:

- ১/ উদাৰ নাৰীবাদে বগা, মধ্যবিত্তীয় মহিলাৰ অভিজ্ঞতাক কেন্দ্ৰ কৰি ৰাখে।
- ২/ ব্যৱস্থাগত বৰ্ণবাদ আৰু আৰক্ষীৰ বৰ্বৰতাক আওকাণ কৰে।
- ৩) প্ৰজনন ন্যায় আৰু স্বাস্থ্যসেৱাৰ বৈষম্য দূৰ কৰাত ব্যৰ্থ হয়।

—কুইয়াৰ আৰু ট্ৰেন্স_ সমালোচনা:—*

- ১/ উদাৰ নাৰীবাদে এলজিবিটিকিউ+ বিষয়ক অৱহেলা কৰে।
- ২) হেটৰ'নৰ্মেটিভিটি আৰু চিছনৰ্মেটিভিটিক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱাত ব্যৰ্থ হয়।

৩/ লিংগ পৰিচয়ৰ সৈতে আন্তঃবিভাজনতাক আওকাণ কৰে।

ইক'ফেমিনিষ্ট সমালোচনা:

১/ উদাৰ নাৰীবাদে নাৰীৰ ওপৰত পৰিৱেশ অৱক্ষয়ৰ প্ৰভাৱক আওকাণ কৰে।

২) পুঁজিবাদী পিতৃত্বৰ পৰিৱেশগত পৰিণতিৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাত ব্যৰ্থ হয়।

৩) খিলঞ্জীয়া মহিলাৰ অভিজ্ঞতাক অৱহেলা কৰে।

অন্য সমালোচনা:

১/ উদাৰ নাৰীবাদৰ আইনী সংস্কাৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়াটোৱে সাংস্কৃতিক পৰিৱৰ্তনক অৱহেলা কৰে।

২) ব্যক্তিগত সবলীকৰণৰ ওপৰত অতিমাত্ৰা গুৰুত্ব দিলে সামূহিক কাৰ্য্যক অৱহেলা কৰা হয়।

৩/ সক্ষমতা আৰু অক্ষমতাৰ অধিকাৰৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাত ব্যৰ্থ হোৱা।

- Prepared by Jyoti Sonowal

Assistant Professor, Department of Political Science

Margherita College